

Alky ve sbírkách Muzea Novojičínska

Auks in collections of Museum in Nový Jičín Region

Jiří J. Hudeček¹⁾, † František Hanák & Michal Jakubec²⁾

¹⁾ Hraniční 151 & 230, 742 83 Klimkovice, Česká republika

²⁾ U dvoru 8, 709 00 Ostrava, Česká republika

HUDEČEK J. J., HANÁK F. & JAKUBEC M. 2006: Alky ve sbírkách Muzea Novojičínska. *Auks in collections of Museum of Nový Jičín Region*. Zprávy MOS 64: 134–135.

Je podán soupis alek uložených v Muzeu Novojičínska v Novém Jičíně (celkem 7 kusů ve 4 druzích), které byly z větší části pořízeny při záchranných sběrech po školách.

The set of Auks situated in Nový Jičín Regional Museum at Nový Jičín is presented (altogether 7 specimens in 4 species), which for most part were gained during retrieve collections at schools.

Keywords: Auks, Regional Museum at Nový Jičín, collections

Úvod

Alkovití ptáci (*Alcidae*) jsou rozšířeni v Západní a Východní Palearktidě a v nearktické oblasti světa (výčet druhů, viz Hoyo et al. 1996). Ve střední Evropě bylo zastíženo sedm druhů, včetně dávno vymřelé alky velké (*Pinguinis impennis*). O tom, že lze v Západní Palearktidě a i v Evropě očekávat překvapivé zálety dalších druhů, svědčí výskyt papuchalka chocholatého (*Fratercula cirrhata*) v roce 1994 ve Švédsku (GANTLETT 1996) a alkouna mramorovaného (*Brochyrampus marmoratus*) v roce 1997 ve Švýcarsku (MAUMARY & KNAUS 2000, SHARROCK & DAVIES 2000).

Úsilím sběratelů přírodnin v 19. století se do kolekcí škol a později do muzeí dostávali, byť v nevelkém počtu, i alkovití ptáci (HANÁK 2003). Průmyslníci August a Carl Hückelové obdarovali jimi školy a muzeum v Novém Jičíně a zřejmě i v okolí (HUDEČEK & HANÁK 1999). Při záchranných sběrech po školách na Moravě a ve Slezsku se nám podařilo vyhledat a zachránit pět kusů alkovitých ptáků ve čtyřech druzích jako pomocný materiál a obohatit tak druhovou skladbu sbírek Muzea Novojičínska v Novém Jičíně (v roce 1991, HUDEČEK & JAKUBEC in litt.).

Seznam druhů a kusů

Alkoun úzkozobý (*Uria aalge* Pontoppidan, 1763) * 94 Helgoland, r. 1886, coll. C. Hückel (Muzeum Novojičínska) * 285 Helgoland, Severní moře (= Nordsee), bez data, coll. J. Talský (Muzeum Novojičínska) * bez lokality, bez data, ex coll. Gymnázium Nový Jičín (záchranný sběr ze dne 22. 4. 1991) * bez lokality, bez data, prep. Přír. laboratoř Hochmann, Brno, Orlí 12, ex coll. Masarykovo gymnázium Příbor (záchranný sběr ze dne 23. 4. 1991).

Alka malá (*Alca torda* Linnaeus, 1758) * 1 immat., bez lokality, bez data, podle typu podložky preparace z okruhu J. Talského, ex coll. Základní škola Hodslavice (záchranný sběr ze dne 8. 5. 1991, reprep. Podle délky křídla 210 mm jde o ssp. *A. t. torda*. August Hückel daroval *A. torda* ve školním roce 1888–89 zemské vyšší reálce v Novém Jičíně (HIRTH 1889), kus je tedy snad z tohoto období.

Papuchalk bělobradý (*Fratercula arctica* Linnaeus, 1758) * Helgoland, bez data, ex coll. Gymnázium Nový Jičín (záchranný sběr ze dne 22. 4. 1991). V Německu na Helgolan-

du *F. arctica* hnízdit do roku 1830, opětovně se objevil v kolonii *U. aalge* v červnu 1994 (DIERSCHKE 1994).

Papuchalk chocholátý (*Fratercula cirrhata* Pallas, 1769) * ad. bez lokality, 22. 8. 1925, prep. "Falco", Ostrava-Mariánské Hory (záchranný sběr ze škol po 26. 3. 1991). *F. cirrhata* zjištěn i v Západní Palearktidě (viz GANTLETT 1996).

Literatura

DIERSCHKE J. 1994: Western Palearctic news. *Birding World*, 7 (7): 268–270.

GANTLETT S. 1996: The Western Palearctic year. *Birding World*, 9 (1): 21–35.

HANÁK F. 2003: Katalog cizokrajných ptáků v moravskoslezských ornitologických sbírkách. Muzeum Komen., Přerov.

HIRTH F. 1889: 4. Lehrmittel für Naturgeschichte. P. 47. In: Jahresbericht der mähr. Landes-Oberrealschule etc. in Neutitschein. Mähr. Landes-Oberrealschule, Neutitschein.

HOYO del J., ELLIOT A. & SARGATAL J. eds. 1996: Handbook of the Birds of the World. Vol. 3. Lynx Edicions, Barcelona.

HUDEČEK J. & HANÁK F. 1999: Sbírká ptáků Augusta Hückela a ornitologické aktivity osob, spojených s Novojičínskem v polárních oblastech. Sbor. Přír. Klubu v Uher. Hradišti, 4: 160–164.

MAUMARY L. & KNAUS P. 2000: Marbled Murrelet in Switzerland : a Pacific Ocean Auk new to the Western Palearctic. *Brit. Birds*, 93 (4): 190–199.

SHARROCK J. T. R. & DAVIES C. 2000: The European Bird Report. *Brit. Birds*, 93 (3): 114–128.